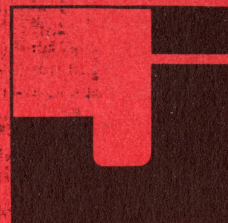

JERNINDUSTRIENS FORLAG

**El-teknik
Svagstrøm**

1. del, trin 1a
Elevblade

Foreløbig udgave

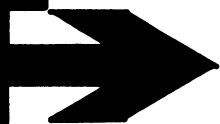
EFG

Jern- og Metalindustrien

ELEVBLADE

1. Indholdsfortegnelse
2. Opgaver
3. Øvelser
4. Operationsbeskrivelser
5. Arbejdsinstruktioner
6. Teoriinstruktioner

Jern og Metal

Fagområde

Serviceteknik

Uddannelsesretning

El-teknik, svagstrøm

Emne

Specialudstyr

Side af

8 8

Udgave

0676

Kursus

1.del, trin 1A

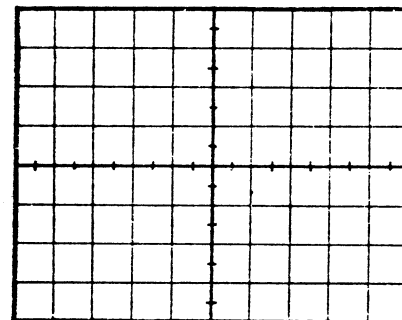
Underemne

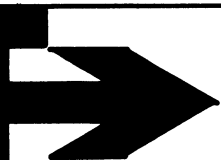
Afprøvning af blinker

Type

Arbejdsinstruktion

7.5 Tegn oscillogram af oscilloscophillede

Jern og Metal

Fagområde	Serviceteknik			Uddannelsesretning			El-teknik, svagstrøm		
Emne	Specialudstyr			Side af	Udgave	Kursus			
				8	8	0676	1.del, trin 1A		
Underemne	Afprøvning af forstærker			Type			Arbejdsinstruktion		

- 5.3 Forbind prøve kabel fra oscilloscopet til loddeflig nr. 3 og skærmen af kablet til loddeflig nr. 4.
- der skulle nu være kurver på oscilloscopets skærm

- 5.4 Indstil oscilloscopet
- "Level" således at kurverne står stille (ikke driver til venstre)

6. MÅLING AF FORSTÆRKNING

- 6.1 Indstil lodret forskydning på oscilloscopet, så det nederste af kurven står på midterstregen
- hvor høj er kurven, når 1 tern er 1 cm høj?

mm

- 6.2 Flyt prøve kablet fra loddeflig 3 og 4 til loddeflig nr. 7 og skærmen til nr. 5
- dette er forstærkerens signaludgang
  - hvor høj er kurven nu?

mm

- 6.3 Flyt prøve kablet fra loddeflig 7 til nr. 6 skærmen stadig på nr. 5
- dette er også forstærkerens signaludgang, men med et dæmpet udgangssignal
  - hvor høj er kurven nu?

mm

- 6.4 Hvor mange gange er kurven højere i forstærkerens udgang end i indgangen?

gange og

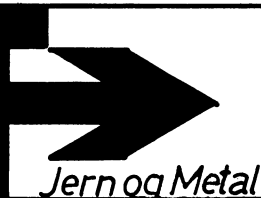
gange

- 6.5 Forstærkeren har altså forstærket det modtagne signal:

gange

gange

- 6.6 Kald på læreren og lad ham kontrollere resultaterne.

Fagområde	Instrumentbetjening		Uddannelsesretning		
			El-teknik, svagstrøm		
Emne	Viserinstrumenter		side af	Udgave	Kursus
			2, 5	o576	1.del, trin 1A
Underemne	Måling med transistormultimeter		Type	Træningsopgave 1	

1. Der skal måles en spænding på 220 V veksel
Hvorledes skal funktionsomskifteren stå? _____
Hvorledes skal områdeomskifteren stå? _____
Til hvilke tilslutningsbøsninger skal prøveledningerne
forbindes? _____
Hvilken skala skal benyttes ved aflæsning? _____
Hvor vil skalaviseren stå, såfremt der er 220 V? _____
2. Der skal måles en spænding på + 12 V.
Hvorledes skal funktionsomskifteren stå? _____
Hvorledes skal områdeomskifteren stå? _____
Hvorledes skal DC Zero stå? _____
_____
_____
Til hvilken tilslutningsbøsning skal de + 12 V forbindes?
_____
Til hvilken tilslutningsbøsning skal stel forbindes?
_____
Hvilken skala skal benyttes ved aflæsning? _____
Hvor vil skalaviseren stå, såfremt der er + 12 V? _____
3. Hvorledes kan transistormultimeteret indstilles til at måle
÷ 12 V uden at stelforbindelsen til instrumentet omforbindes?
_____
MEN HUSK AT JUSTERE DC ZERO IGEN!
4. Der skal måles en AC-spænding på 65 mV,
hvorledes skal funktionsomskifteren stå? _____
Hvorledes skal områdeomskifteren stå? _____
Til hvilke tilslutningsbøsninger skal prøveledningerne
forbindes? _____
Hvilken skala skal benyttes ved aflæsning? _____
Hvor vil skalaviseren stå, såfremt der er 65 mV? _____

1. Transistormultimeteret er DC-kalibreret
Funktionsomskifteren står i stilling DCV -
Områdeomskifteren står i stilling 100 (X10M)
Der er tilsluttet prøveledninger til bøsningerne V og COM
Skalaviseren står over 0,54.
Er det en jævn- eller vekselspænding, der måles? _____
Er den positiv eller negativ? _____
Hvor stor er den målte spænding? _____
2. Funktionsomskifteren står i stilling ACV
Områdeomskifteren står i stilling .3 (X100)
Der er tilsluttet prøveledninger til bøsningerne V og COM
Skalaviseren står over 2,05
Er det en jævn- eller vekselspænding, der måles? _____
Hvor mange millivolt er den målte spænding? _____
3. Funktionsomskifteren står i stilling ACV
Områdeomskifteren står i stilling 10 (X100K)
Der er tilsluttet prøveledninger til bøsningerne V og COM
Skalaviseren står over 0,95
Er det jævn- eller vekselspænding, der måles? _____
Hvor stor er den målte spænding? _____
4. Transistormultimeteret er DC-kalibreret
Funktionsomskifteren står i stilling DCV +
Områdeomskifteren står i stilling .1 (X10)
Der er tilsluttet prøveledninger til bøsningerne V og COM
Skalaviseren står over 0,38
Er det jævn- eller vekselspænding, der måles? _____
Er den positiv eller negativ? _____
Hvor mange mV er den målte spænding? _____

2.3 Mål DC-spændingen over D_1

- med transistormultimeter
- omhyggeligt
- noter måleresultatet ved D_1 på diagram
- angiv polaritet og størrelse

3. SIGNAL-MÅLING

3.1 Mål AC-spændingen mellem punkt 5 og 3

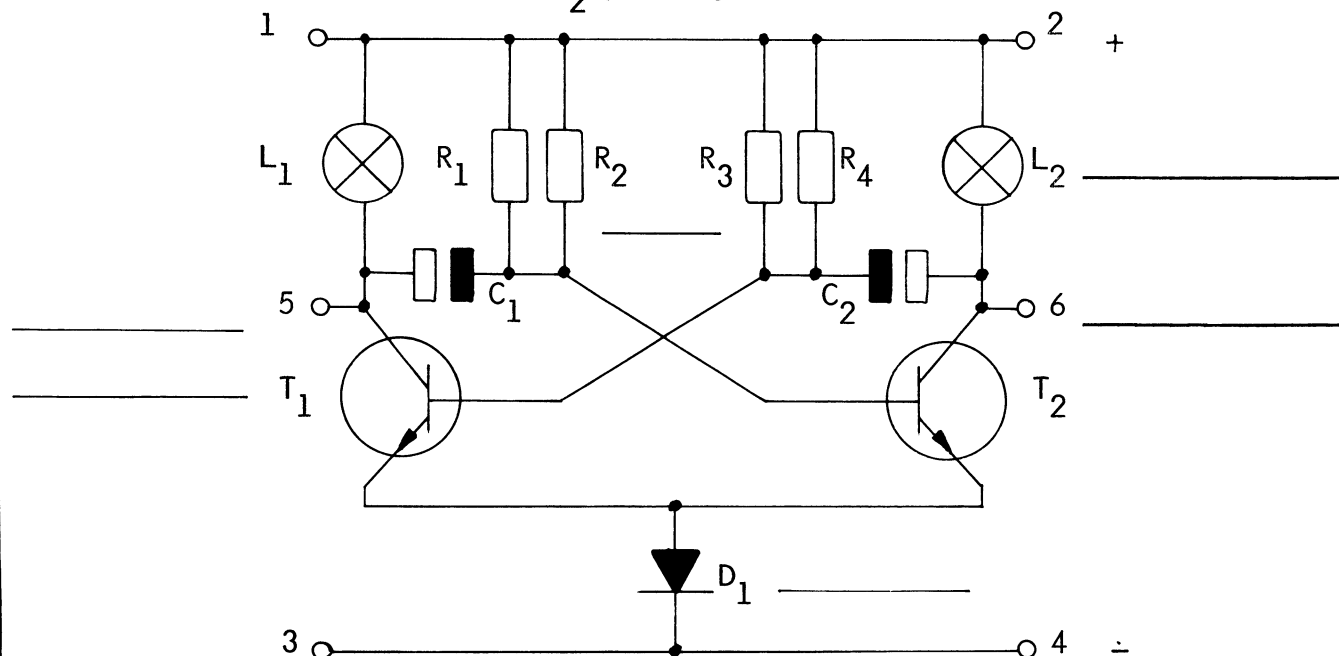
- med transistormultimeter
- omhyggeligt
- noter måleresultatet ved punkt 5 på diagram

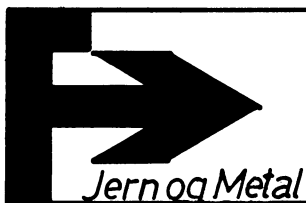
3.2 Mål AC-spændingen over L_2

- med transistormultimeter
- omhyggeligt
- noter måleresultatet ved L_2 på diagram

3.3 Mål AC-spændingen over R_2

- med transistormultimeter
- omhyggeligt
- noter måleresultatet ved R_2 på diagram

Fagområde	Instrumentbetjening		Uddannelsesretning		El-teknik, svagstrøm
Emne	Generatorer		side af	Udgave	Kursus
			3 4	0576	1.del, trin 1A
Underemne	Betjening af Funktionsgenerator		Type	Arbejdsinstruktion	

1. INDSTILLING AF KURVEFORM

(Se side 5 og 6 i betjeningsvejledningen)

1.1 Sinus-form

- knap 9 ude

1.2 Firkant-form

- knap 9 inde

2. INDSTILLING AF FREKVENNS

(Se side 5 og 6 i betjeningsvejledningen)

2.1 Frekvensskala og finindstilling

- skala inddelt fra 10 til 100
- finindstilling med knap 3

2.2 Frekvensområde-omskifter

- knapperne 11
- indstil frekvensskala til 30
- X 1 trykket ind, frekvens = _____ Hz
- X 10 trykket ind, frekvens = _____ Hz
- X 100 trykket ind, frekvens = _____ Hz = _____ KHz
- X 1 K trykket ind, frekvens = _____ Hz
- X 10 K trykket ind, frekvens = _____ = _____ MHz

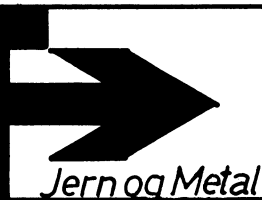
3. INDSTILLING AF UD GANGSSPÆNDING

(Se side 5 og 6 i betjeningsvejledningen)

3.1 Variabel attenuator

- indstilles med knap 4
- inderste skala inddelt fra 0 til 3,16
- yderste skala inddelt fra 0 til 10

Fagområde Instrumentbetjening		Uddannelsesretning El-teknik, svagstrøm		
Emne Generatorer		side af 3 4	Udgave 0576	Kursus 1.del, trin 1A
Underemne	Betjening af Funktionsgenerator	Type Arbejdsinstruktion		

3.2 Udgangsattenuator

- indstil variabel attenuator til 2 (inderste skala)
- 3,16 mV trykket ind, udgangsspænding = _____ mV
- 31,6 mV trykket ind, udgangsspænding = _____ mV
- 316 mV trykket ind, udgangsspænding = _____ mV = _____ V
- 3,16 V trykket ind, udgangsspænding = _____ V
- indstil variabel attenuator til 5 (yderste skal)
- 10 mV trykket ind, udgangsspænding = _____ mV
- 100 mV trykket ind, udgangsspænding = _____ mV = _____ V
- 1 V trykket ind, udgangsspænding = _____ V

4. INDSTILLING TIL SIGNAL FRA DIN-BØSNING

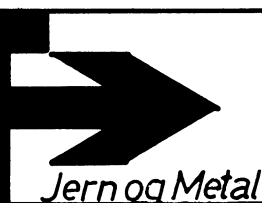
(Se side 5 og 6 i betjeningsvejledningen)

4.1 Stereo-udgang (DIN)

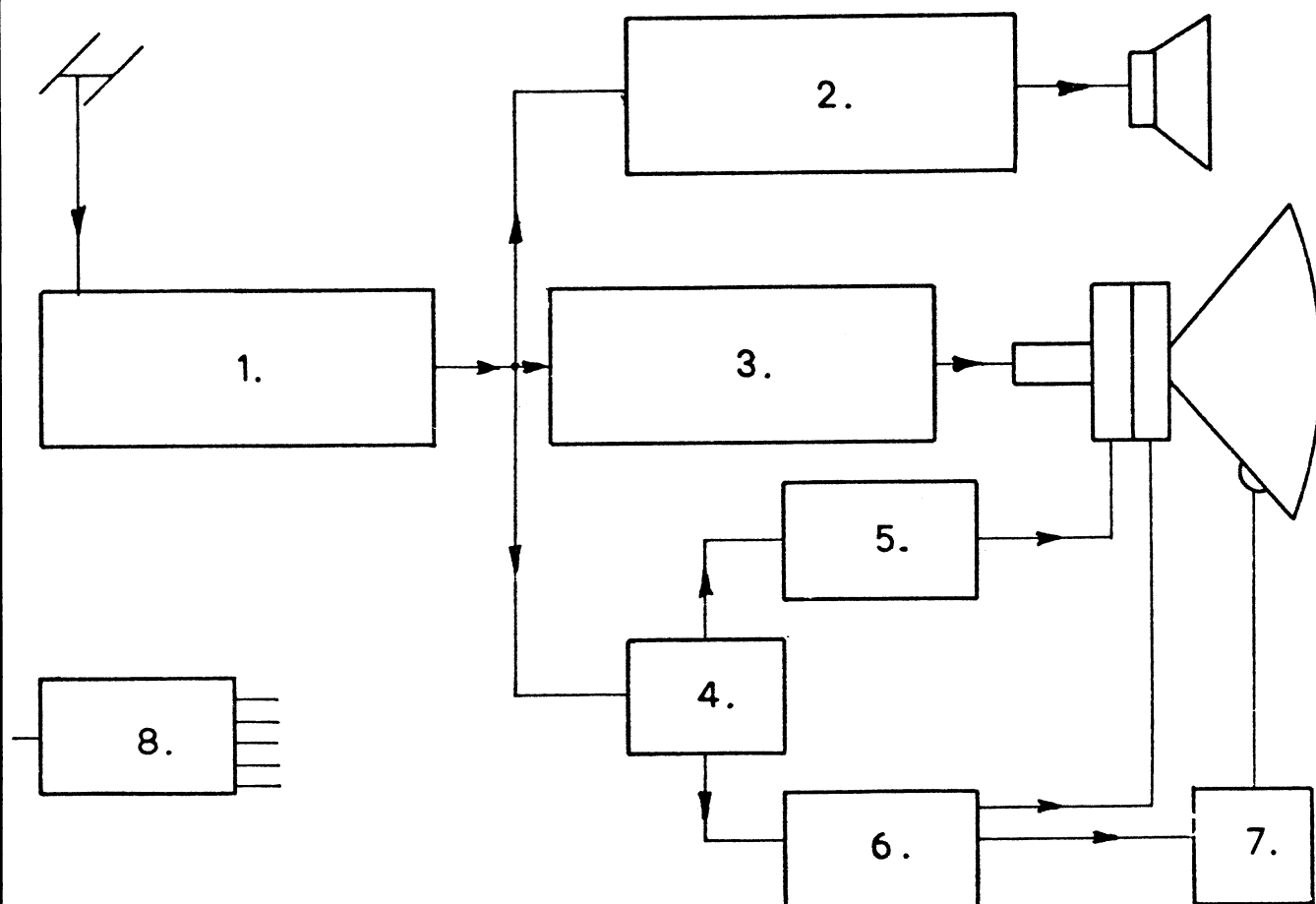
- bøsning 6
- kun signal herfra når knap/knapper 5 er trykket ind

4.2 Kanalomsifter

- knapperne 5
- L trykket ind, signal til _____ kanal fra DIN-bøsning
- R trykket ind, signal til _____ kanal fra DIN-bøsning
- L og R trykket ind, signal til _____ og _____ kanal fra DIN-bøsning
- L og R ude, _____ signaler fra DIN-bøsning

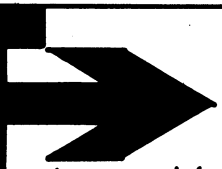

Fagområde	Systemlære			Uddannelsesretning	El-teknik, svagstrøm	
Emne	Underholdningsudstyr			side af	1 2	Udgave 0676
Underemne	Apparatdelsfunktioner i TV			Kursus	1.del, trin 1A	
				Type	Træningsopgave	

1. Navngiv de enkelte apparatdele og beskriv deres funktion:

- 1: _____
_____
_____
- 2: _____
_____
_____
- 3: _____
_____
_____
- 4: _____
_____
_____

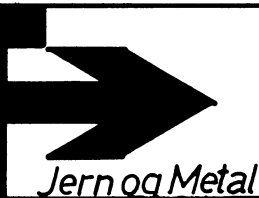

Jern og Metal

Fagområde Systemlære		Uddannelsesretning El-teknik, svagstrøm		
Emne Underholdningsudstyr	side 2	af 2	Udgave 0676	Kursus 1.del, trin 1A
Underemne Apparatdelsfunktioner i TV		Type Træningsopgave		

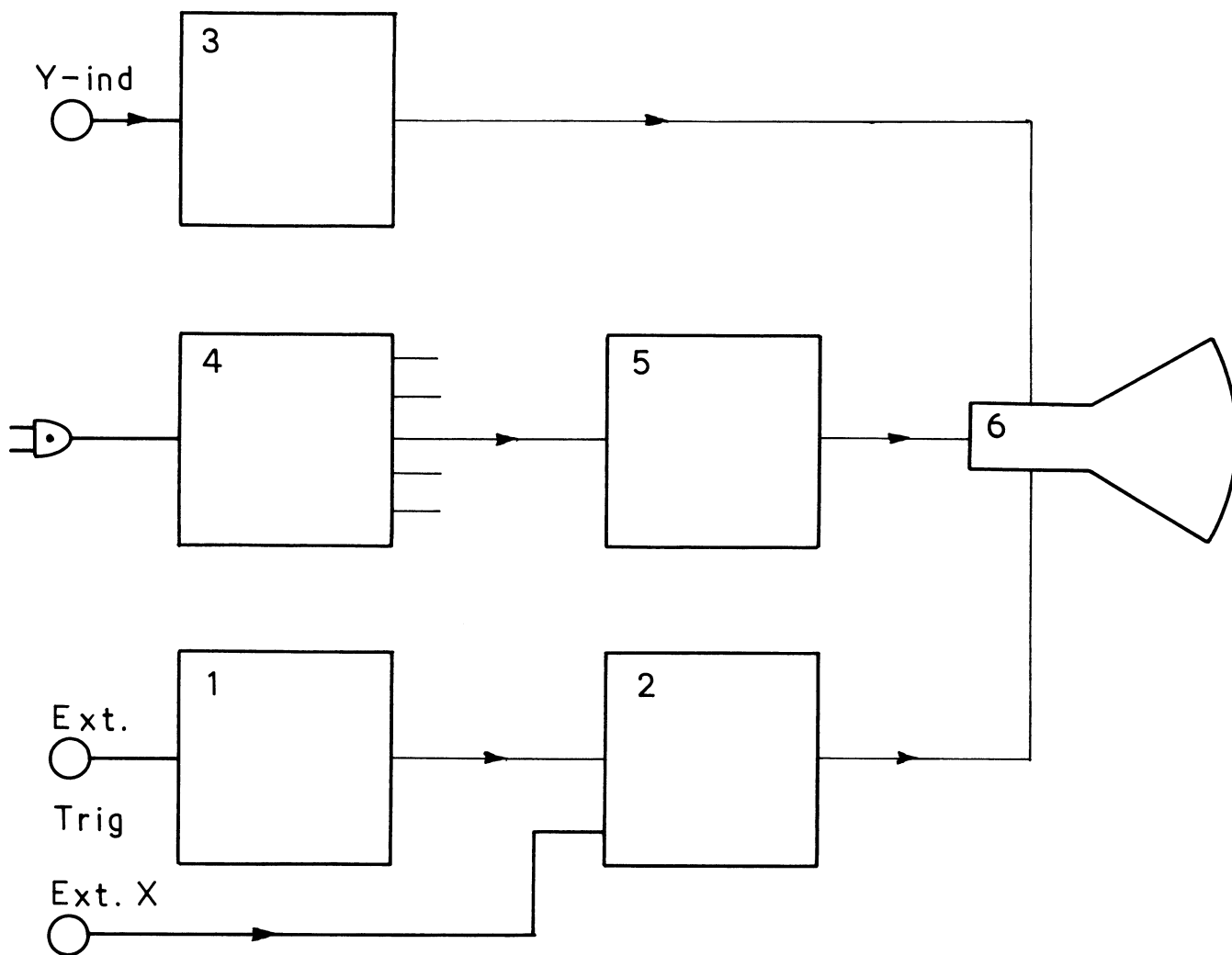
- 5: _____
_____
_____
- 6: _____
_____
_____
- 7: _____
_____
_____
- 8: _____
_____
_____

Forsøgsmateriale EFG

Fagområde Systemlære		Uddannelsesretning El-teknik, svagstrøm		
Emne Måleudstyr	side af 1 2	Udgave 0676	Kursus 1.del, trin 1 A	
Underemne Apparatdelsfunktioner i oscilloscope	Type Træningsopgave			

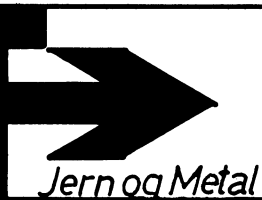
1. Indfør navnene på de enkelte apparatdele i apparatdiagrammet.

2. Beskriv funktionen af de enkelte apparatdele.

- 1: _____
_____
_____
- 2: _____
_____
_____

Fagområde

Systemlære

Uddannelsesretning

El-teknik, svagstrøm

Emne

Måleudstyr

side af

2 2

Udgave

0676

Kursus

1.del, trin 1A

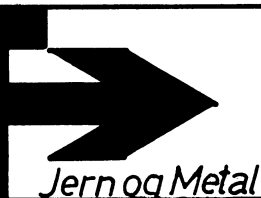
Underemne

Apparatdelsfunktioner i
oscilloscope

Type

Træningsopgave

- 3: _____
_____
_____
- 4: _____
_____
_____
- 5: _____
_____
_____
- 6: _____
_____
_____

Fagområde	Svagstrømsteknik			Uddannelsesretning	El-teknik, svagstrøm	
Emne	Passive koblinger			side af	Udgave	Kursus
Underemne	Serie- og parallelkredsløb			4 10	0676	1.del, trin 1A
				Type	Arbejdsinstruktion	

2. TILSLUTNING AF SPÆNDINGSFORSYNING

2.1 Forbind spændingsforsyningen til nettet og tænd for den

2.2 Indstil spændingsforsyningen til 30 V

- knappen "Meter Range"
- knappen "Voltage"
- knappen "Current Limit" drejes højre om til stop
- sluk for spændingsforsyningen igen

2.3 Forbind spændingsforsyningens udgangs-bøsninger til punkt A og E i opstillingen

- minus-bøsningen til punkt E
- plus-bøsningen til punkt A

3. SPÆNDINGSMÅLING PÅ SERIEFORBINDELSE

3.1 Indstil universalinstrument til at måle 25 V DC

- funktionsomskifter stilling: -
- områdeomskifter stilling: 25 V

3.2 Forbind universalinstrumentet således, at det måler spændingen over R_1

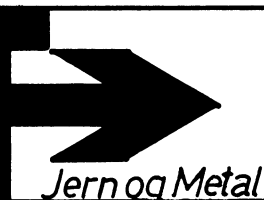
- mellem punkt B og C
- minus-bøsningen til punkt C
- plus-bøsningen til punkt B

3.3 Mål spændingen over R_1

- tænd for spændingsforsyningen
- aflæs universalinstrumentet: _____ Volt

3.4 Forbind universalinstrumentet, således at det måler spændingen over R_2

- mellem punkt C og D
- minus-bøsningen til punkt D
- plus-bøsningen til punkt C

Fagområde	Uddannelsesretning		
Svagstrømsteknik	El-teknik, svagstrøm		
Emne	side af	Udgave	Kursus
Passive koblinger	5 10	0676	1.del, trin 1A
Underemne	Type		
Serie- og parallelkredsløb			

3.5 Mål spændingen over R_2

- aflæs universalinstrumentet: _____ Volt
- fjern prøveledningerne til universalinstrumentet

3.6 Sammenlign de målte spændinger med modstandenes Ohm-værdier

- over hvilken modstand ligger den største spænding? _____
- konklusion: I en serieforbindelse ligger den største spænding over _____

4. STRØMMÅLING I SERIEFORBINDELSE

4.1 Indstil universalinstrumentet til at måle 10 mA DC

- funktionsomskifter stilling: -
- områdeomskifter stilling: 10 mA

4.2 Forbind universalinstrumentet således, at det måler strømmen gennem serieforbindelsen

- fjern kortslutningsbøjle K_1
- forbind minus-bøsningen til punkt B
- plus-bøsningen til punkt A

4.3 Mål strømmen gennem serieforbindelsen

- Aflæs universalinstrumentet: _____ mA
- isæt kortslutningsbøjle K_1 igen

4.4 Forbind universalinstrumentet således, at det måler strømmen gennem serieforbindelsen

- fjern kortslutningsbøjle K_2
- forbind minus-bøsningen til punkt E
- plus-bøsningen til punkt D

4.5 Mål strømmen gennem serieforbindelsen

- aflæs universalinstrumentet: _____ mA
- isæt kortslutningsbøjle K_2 igen
- sluk for spændingsforsyningen

4.6 Sammenlign de to strømmålinger

- er der forskel på størrelsen af den strøm, der løber ind i, og den strøm, der løber fra serieforbindelsen?
-
- konklusion: I en serieforbindelse af modstande, er strømmen overalt
-

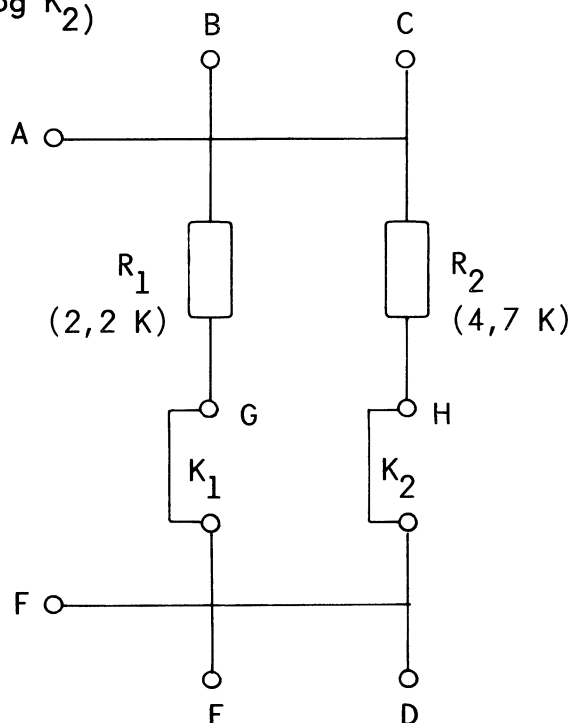
5. SAMMENSÆTNING AF MÅLEOPSTILLING

5.1 Fjern alle komponenter fra universalbrædt

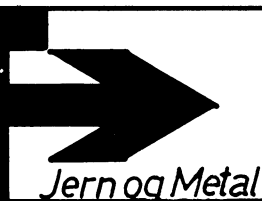
- fjern ledninger fra universalinstrument
- fjern ledninger fra spændingsforsyning

5.2 Parallelforbindelse i diagramform

- med modstande på 2,2 K Ω og 4,7 K Ω (R_1 og R_2)
- og med to kortslutningsbøjler (K_1 og K_2)

Jern og Metal

Fagområde	Uddannelsesretning		
Svagstrømsteknik	El-teknik, svagstrøm		
Emne	side af	Udgave	Kursus
Passive koblinger	8. udg.	07.76	1. del, trin 1a
Underemne	Type		
Serie- og parallelkredsløb	Arbejdsinstruktion		

6. Tilslutning af spændingsforsyning

6.1 Forbind spændingsforsyningens udgangsbøsning til punkt A og F i opstillingen

- minusbøsningen til punkt F
- plusbøsningen til punkt A

6.2 Tænd for spændingsforsyningen

- skal stadig levere 30 V

7. Spændingsmåling over parallelforbindelse

7.1 Indstil universalinstrument til at måler 100 V DC

- funktionsomskifter stilling : -
- områdeomskifter stilling: 100V

7.2 Forbind universalinstrumentet således, at det måler spændingen over R_1

- mellem punkt B og E
- minusbøsningen til punkt E
- plusbøsningen til punkt B

7.3 Mål spændingen over R_1

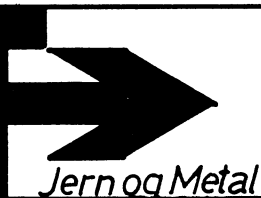
- aflæs universalinstrumentet: _____ V

7.4 Forbind universalinstrumentet således, at den måler spændingen over R_2

- mellem punkt C og D
- minusbøsningen til punkt D
- plusbøsningen til punkt C

7.5 Mål spændingen over R_2

- aflæs universalinstrumentet: _____ V
- sluk for spændingsforsyningen igen

Fagområde Svagstrømsteknik	Uddannelsesretning El-teknik, svagstrøm		
Emne Passive koblinger	Side af 9 af 10	Udgave 10	Kursus 1.del, trin 1A
Underemne Serie- og parallelkredsløb	Type Arbejdsinstruktion		

7.6 Sammenlign de to spændingsmålinger

- er der forskel på den spænding, der måles over de forskellige modstande i en parallelforbindelse? _____
- konklusion: I en parallelforbindelse af forskellige modstande er spændingen over modstandene _____

8. STRØMMÅLING I PARALLELFORBINDELSE

8.1 Indstil universalinstrument til at måle 50 mA DC

- funktionsomskifter stilling: -
- områdeomskifter stilling: 0,05 A (50 mA)

8.2 Forbind universalinstrumentet således, at det måler strømmen gennem R_1

- fjern kortslutningsbøjle K_1
- forbind minus-bøsningen til punkt E
- forbind plus-bøsningen til punkt G

8.3 Mål strømmen gennem R_1

- tænd for spændingsforsyningen
- aflæs universalinstrumentet: _____ mA
- isæt kortslutningsbøjle K_1 igen

8.4 Forbind universalinstrumentet således, at det måler strømmen gennem R_2

- fjern kortslutningsbøjle K_2
- forbind minus-bøsningen til punkt D
- forbind plus-bøsningen til punkt H

8.5 Mål strømmen gennem R_2

- aflæs universalinstrumentet: _____ mA
- sluk for spændingsforsyningen igen

8.6 Sammenlign de målte strømme med modstandenes Ohm-værdier

- i hvilken modstand går den største strøm? _____
- konklusion: I en parallelforbindelse går den største strøm i den _____

1. Hvad kaldes det viste kredsløb?

_____

2. Over hvilken modstand ligger den mindste spænding?

_____

3. Er der forskel på størrelsen af strømmen, der løber igennem henholdsvis R_1 og R_2 ?

_____

4. Hvad kaldes det viste kredsløb?

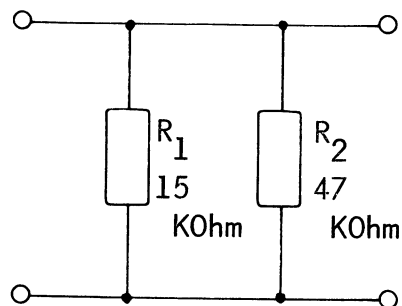
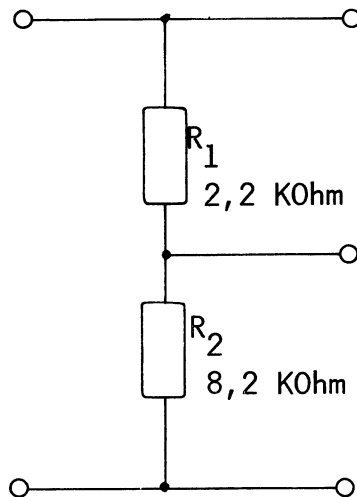
_____

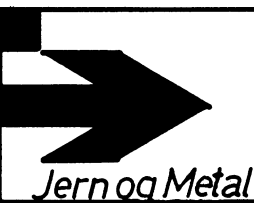
5. Gennem hvilken modstand løber den mindste strøm?

_____

6. Er der forskel på størrelsen af spændingen, der ligger over henholdsvis R_1 og R_2 ?

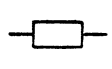

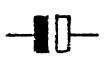

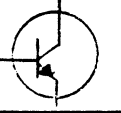
_____

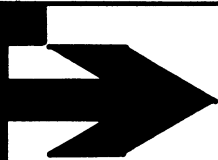
Fagområde Komponentlære	Uddannelsesretning El-teknik, svagstrømme		
Emne Komponentkendskab	side af 8 10	Udgave 0676	Kursus 1.del, trin 1A
Underemne Diagramsymboler	Type Træningsopgave 1		

Sæt X i den kolonne hvor navn og symbol
passer sammen!

							
Kondensator							
PNP-transistor							
Elektrolyt							
Modstand							
Transformator							
NPN-transistor							
Diode							

Kontroller dine besvarelser med dine komponentblade!

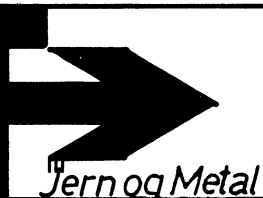
Jern og Metal

Fagområde	Uddannelsesretning		
Komponentlære	El-teknik, svagstrøm		
Emne	Side af	Udgave	Kursus
Komponentkendskab	10 10	0676	1.del, trin 1A
Underemne	Type		
Diagramsymboler	Træningsopgave 2		

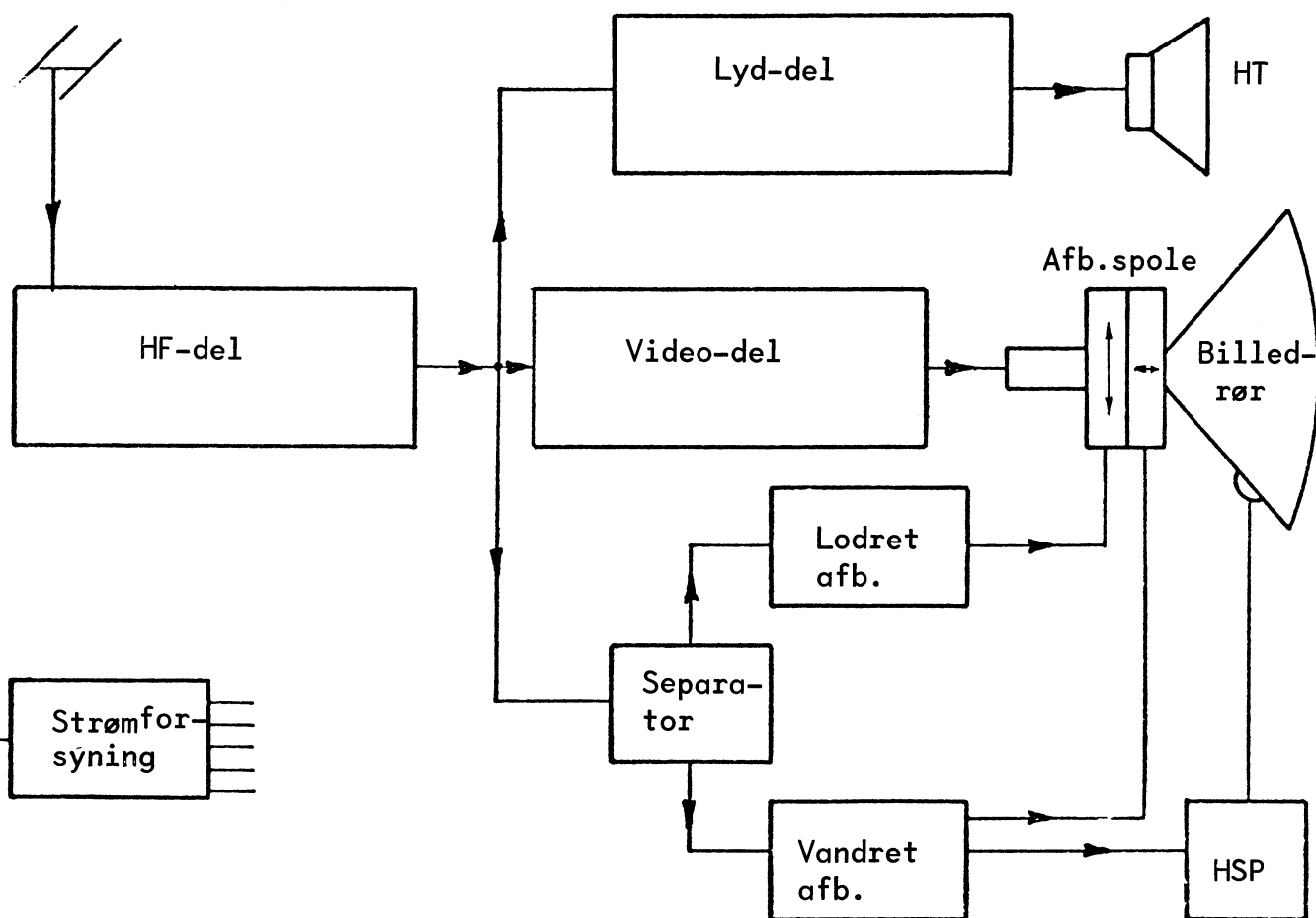
Benyt side 9 til besvarelse af følgende:

Hvilken type komponent viser diagramsymbolet,
der er i cirkel:

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____
- 7 _____
- 8 _____
- 9 _____

Fagområde
Serviceteknik

Uddannelsesretning

El-teknik, svagstrøm Emne
UnderholdningsudstyrSide af
1 2 Udgave
0676 Kursus
1.del, trin 1A Underemne
Apparatfejlfinding på TV Type
Træningsopgave

Apparat nr.: _____

Fejlsymptom: _____

I hvilken apparatdel skal fejlen søges? _____

Apparat nr.: _____

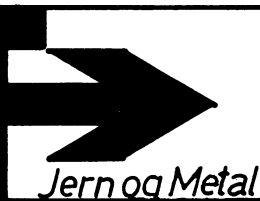
Fejlsymptom: _____

I hvilken apparatdel skal fejlen søges? _____

Apparat nr.: _____

Fejlsymptom: _____

I hvilken apparatdel skal fejlen søges? _____

Fagområde

Serviceteknik

Uddannelsesretning

El-teknik, svagstrøm

Emne

Underholdningsudstyr

side

af

Udgave

Kursus

2 2

0676

1.del, trin 1A

Underemne

Apparatsfejlfinding
på TV

Type

Træningsopgave

Apparat nr.: _____

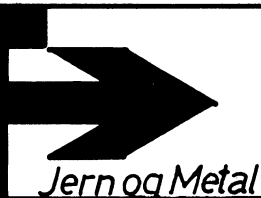
Fejlsymptom: _____

I hvilken apparatdel skal fejlen søges? _____

Apparat nr.: _____

Fejlsymptom: _____

I hvilken apparatdel skal fejlen søges? _____

Fagområde

Serviceteknik

Uddannelsesretning

El-teknik, svagstrøm

Emne

Måleudstyr

side

af

2, 4

Udgave

0676

Kursus

1 del, trin 1A

Underemne

Båndafprøvning af
millivoltmeter

Type

Arbejdsinstruktion

1. MEKANISK KONTROL

1.1 Kontroller kabinet

- skruer og møtrikker
- gummifødder
- håndtag
- beslag til netledning
- overflade af kabinet

1.2 Kontroller forplade

- tekst, tal og symboler
- betjeningsknapper og bøsninger
- kontrollampe og viserinstrument - mekanisk nuljustering

1.3 Kontroller bagplade

- tekst, tal og symboler
- sikringsholder og bøsninger

1.4 Kontroller nettilslutning

- netspændingsindstilling (220 V AC)
- netledning
- netstik

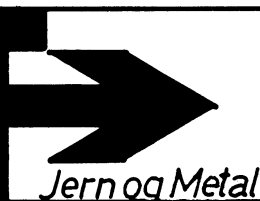
2. ELEKTRISK KONTROL

2.1 Hvilken spændingstype kan instrumentet måle?

- se manualen side B-1
- DC eller AC? _____
- hvilket frekvensområde? _____

2.2 Kontroller spændingsområderne

- v.h.a. funktionsgenerator for områderne 1 mV til 3 V
- brug transistormultimeter som kontrolinstrument
- måler instrumentet korrekt på alle områder? _____

Fagområde	Serviceteknik		Uddannelsesretning		El-teknik, svagstrøm
Emne	Måleudstyr		side af	Udgave	Kursus
			3 4	0676	1.del, trin 1A
Underemne	Båndafprøvning af millivoltmeter		Type	Arbejdsinstruktion	

2.3 Kontroller DC-output

- se manual side B-2 (DC OUTPUT)
- kontroller for områderne: 100 mV og 3 V
- v.h.a. funktionsgenerator og transistormultimeter

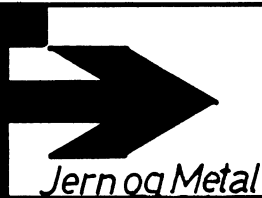
2.4 Kontroller AC-output

- se manual side B-2 (AMPLIFIER OUTPUT)
- kontroller for områderne: 30 mV og 1 V
- v.h.a. funktionsgenerator og transistormultimeter

2.5 Overbelastningsbeskyttelse

- se manual side B-2 (OVERLOAD PROTECTION)
- indtil hvilken spænding er voltområderne beskyttet?

-
- indtil hvilken spænding er millivoltområderne beskyttet?
-

Fagområde Serviceteknik

Uddannelsesretning

El-teknik, svagstrøm

Emne Måleudstyr

side af

4 4

Udgave 0767

Kursus

1.del, trin 1A

Underemne Båndafprøvning af
millivoltmeter

Type

Træningsopgave

BÅNDAFPRØVNING AF MILLIVOLTMETER RV 36 nr.:

1. Mekanisk kontrol

- kabinet
- (se punkt 1.1 i arbejdsinstruktion)
- forplade
(se punkt 1.2 i arbejdsinstruktion)
- bagplade
(se punkt 1.3 i arbejdsinstruktion)
- nettilslutning
(se punkt 1.4 i arbejdsinstruktion)

---

2. Elektrisk kontrol

- spændingsområder
(se punkt 2.2 i arbejdsinstruktion)
- DC-output
(se punkt 2.3 i arbejdsinstruktion)
- AC-output
(se punkt 2.4 i arbejdsinstruktion)

---

3. Konklusion

- instrumenterne er i orden/ikke i orden
- hvis, ikke i orden, fejlsymptom:

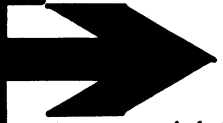

 Jern og Metal	Fagområde	Serviceteknik			Uddannelsesretning			El-teknik, svagstrøm					
	Emne	Måleudstyr			side af	4 5		Udgave	o676		Kursus	1.del, trin 1A	
	Underemne	Båndafprøvning af oscilloscope			Type	Arbejdsinstruktion							

3.7 Kontroller

- at signalet fylder 5 cm i lodret afbøjning
- at hver vandret streg fylder 1 cm

4. KONKLUSION

4.1 Er oscilloscopet i orden? _____

- ref. punkt 1,2 og 3

4.2 Hvis ikke, beskriv defekten/defekterne:

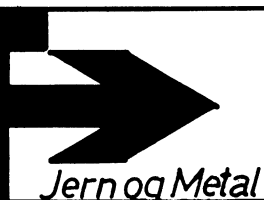

Fagområde

Serviceteknik

Uddannelsesretning

El-teknik, svagstrøm

Emne

Måleudstyr

side af

5 5

Udgave

o676

Kursus

1.del, trin 1A

Underemne

Båndafprøvning af
oscilloscope

Type

Træningsopgave

APPARAT nr.: _____

1. Mekanisk kontrol

(se punkt 1 i arbejdsinstruktion)

- forplade: _____
- bagplade: _____
- svøb og bund: _____

2. Elektrisk kontrol

(se punkt 2 i arbejdsinstruktion)

- normalindstilling _____
- betjeningsknapper _____

3. AC-måling

- (se punkt 3 i arbejdsinstruktion)
- lodret afbøjning: _____
- vandret afbøjning: _____

4. Slutkonklusion

- er oscilloscopet i orden? _____
- hvis ikke, beskriv defekten/defekterne: _____

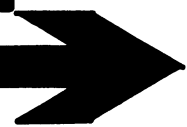

Jern og Metal

Fagområde

Serviceteknik

Uddannelsesretning

El-teknik, svagstrøm

Emne

Måleudstyr

side

af

Udgave

Kursus

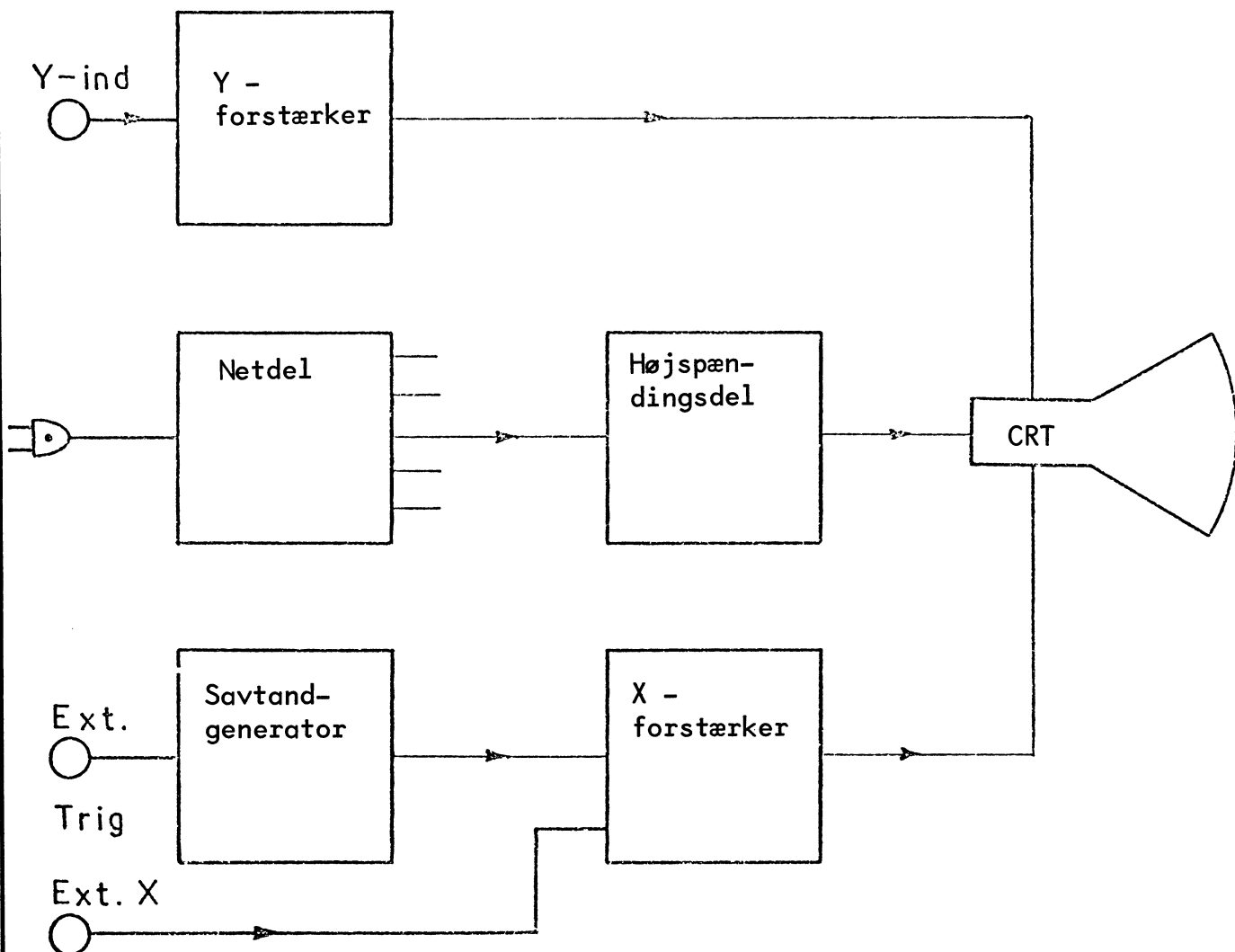
1 2 0676 1.del, trin 1A

Underemne

Apparatdelsfejl-
finding på oscilloscope

Type

Træningsopgave

Apparat nr.: _____

Fejlsymptom: _____

I hvilken apparatdel skal fejlen søges? _____

Apparat nr.: _____

Fejlsymptom: _____

I hvilken apparatdel skal fejlen søges? _____

Apparat nr.: _____

Fejlsymptom: _____

I hvilken apparatdel skal fejlen søges? _____

Fagområde	Serviceteknik			Uddannelsesretning			El-teknik, svagstrøm		
Emne	Måleudstyr			side af	2 2	Udgave	0676	Kursus	1.del, trin 1A
Underemne	Apparatdelsfejlfinding på oscilloscope			Type	Træningsopgave				

Apparat nr.: _____

Fejlsymptom: _____

I hvilken apparatdel skal fejlen søges? _____

Apparat nr.: _____

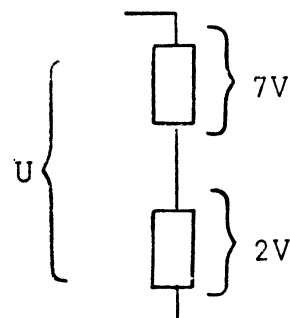
Fejlsymptom: _____

I hvilken apparatdel skal fejlen søges: _____

1. Addition

Bruge for eks. når delspændinger er kendt, og man ønsker at finde den samlede spænding (U).

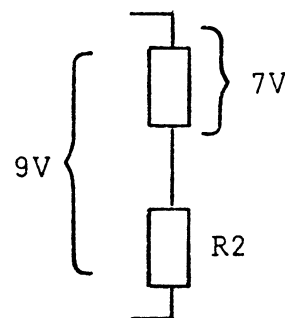
I dette tilfælde vil resultatet være $7V + 2V = 9V$

2. Subtraktion

Såfremt man kende den samlede spænding og nogle af delspændingerne, er denne regningsart meget brugt for at finde de resterende spændinger

I dette tilfælde vil spændingen over R2 kunne findes som:

$$\underline{\underline{9V - 7V = 2V}}$$

Prøv selv med nogle eksempler idet du bruger bilag 1 og notere resultaterne herunder.

- Beregn spændingen over modstand R_{101}

=====V

- Beregn spændingen over transistor T_{101}

=====V

- Beregn spændingen over modstand R_{106}

=====V

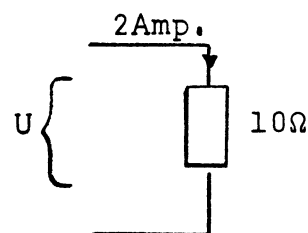
- Beregn spændingen over modstand R_{107}

=====V

3. Multiplikation

Denne regningsart er selvfølgelig meget anvendt, for eks. til beregning af spændingen over en modstand når strøm og modstand er kendt.

I dette tilfælde vil vi bruge formlen: $U = I \cdot R$ og resultatet vil derfor være $\underline{2 \cdot 10 = 20V}$

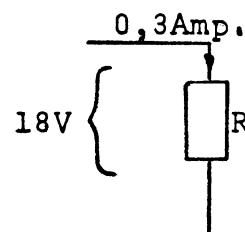
- Prøv selv udfra bilag 1 at beregne effekten "P" der afsættes i lampe La-102, idet du bruger formlen: $P = U \cdot I$

                     Watt.

4. Division

Brug for eks. når spændingen over og strømmen igennem en komponent er kendt, og man ønsker at beregne komponentens modstand. "R"

Vi bruger formlen: $R = \frac{U}{I}$ og resultatet bliver: $\underline{\underline{\frac{18}{0,3} = 60\Omega}}$

- Prøv selv udfra bilag 1 at beregne følgende:

Modstanden af lampen La-102

udfra formlen: $R = \frac{U}{I}$

                      Ω

- Forstærkningen af transistorforstærker bestående af T-102, T103 og T-104.

(indgangssignalets størrelse er vist i stiplede firkant lige efter C-106)

(udgangssignalets størrelse er vist mellem La-102 og R-113)

Brug formlen: forstærkning = $\frac{\text{udg.signal}}{\text{indg.signal}}$ gange

5. Omskrivning af formler

For ikke at gå og huske på en masse formler,
er der brug for at kunne omskrive grundformlerne
til den formel, der skal anvendes.

Eks. 1

Formlen for den samlede modstand
i en serieforbindelse ser således
ud:

$$\underline{R_s = R_1 + R_2 + R_3}$$

$$\underline{R_s - R_1 - R_2 = R_3}$$

Er det nu R_3 der er den ukendte,
isoleres denne størrelse, på den
ene side af lighedstegnet.

De andre flyttes over og ændre fortegn

Eks. 2

Formlen for Ohms-lov
ser således ud:

$$\underline{I = \frac{U}{R}}$$

$$\underline{I \cdot R = U}$$

Er det nu U der er den ukendte,
isoleres denne størrelse, på den
ene side af lighedstegnet.

Den anden størrelse flyttes over
og ændres fra nævner til tæller

- Prøv selv med følgende eksempler:

$$I = \frac{U}{R} \quad R \text{ er ukendt}$$

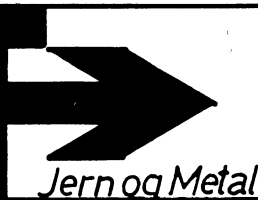
=====

$$X_L = 2\pi \cdot f \cdot L \quad L \text{ er ukendt}$$

=====

$$R_k = R_v \div \Delta R \quad \Delta R \text{ er ukendt}$$

=====

Fagområde	Alm. faglige emner			Uddannelsesretning		
Emne	Faglig regning			Side af	Udgave	Kursus
Underemne	Anvendelse af matematiske regneregler			6	8	0676
				Type	Teoriark	
					1.del, trin 1A	

6. Regning med 10-potenser

Indenfor svagstrøm er det sjældent at bruge og beregne i grundenheder som Ohm, Ampere og Farad, da det oftest er for små eller for store størrelser

Eks. en kondensator på 12pF kunne skrives som:

$$12\text{pF} = 0,000000000012\text{F} !$$

en modstand på 22MΩ kunne skrives som:

$$22\text{M}\Omega = 22000000\Omega !$$

Derfor er det, at kunne regne med 10-potens, en stor nødvendighed.

Eks. $12\text{pF} = 12 \cdot 10^{-12}$

$22\text{M}\Omega = 22 \cdot 10^6$

10-potenser

$$10^0 = 1$$

$$10^1 = 10$$

$$10^2 = 10 \times 10 = 100$$

$$10^3 = 10 \times 10 \times 10 = 1000$$

$$10^4 = 10 \times 10 \times 10 \times 10 = 10000$$

$$10^{-1} = \frac{1}{10} = 0,1$$

$$10^{-2} = \frac{1}{100} = 0,01$$

$$10^{-3} = \frac{1}{1000} = 0,001$$

$$10^{-4} = \frac{1}{10000} = 0,0001$$

Multiplikation

$$10^2 \times 10^3 = 10 \times 10 \times 10 \times 10 \times 10 = 10^{2+3} = 10^5$$

$$10^3 \times 10^5 = 10 \times 10 \times 10 \times 10 \times 10 \times 10 \times 10 \times 10 = 10^{3+5} = 10^8$$

- Prøv selv med de næste eksempler!

$$10^2 \times 10^4 = 10^6$$

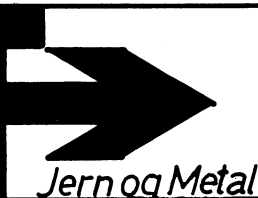
$$10^3 \times 10^7 =$$

$$10^8 \times 10^1 =$$

$$10^3 \times 10^{-2} = 10^1$$

$$10^4 \times 10^{-3} =$$

$$10^8 \times 10^{-3} =$$

Fagområde	Uddannelsesretning		
Alm. faglige emner	El-teknik, svagstrøm		
Emne	side af	Udgave	Kursus
Faglig regning	7 8	0676	1.del, trin 1A
Underemne	Type		
Anvendelse af matematiske regneregler	Teoriark		

Regning med 10-potenser

10-potenser

$$\begin{aligned}10^0 &= 1 \\10^1 &= 10 \\10^2 &= 10 \times 10 = 100 \\10^3 &= 10 \times 10 \times 10 = 1000 \\10^4 &= 10 \times 10 \times 10 \times 10 = 10000\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}10^{-1} &= \frac{1}{10} = 0,1 \\10^{-2} &= \frac{1}{100} = 0,01 \\10^{-3} &= \frac{1}{1000} = 0,001 \\10^{-4} &= \frac{1}{10000} = 0,0001\end{aligned}$$

Division

$$\frac{10^5}{10^2} : \text{da } \frac{1}{10^2} = 10^{-2} \text{ er } \frac{10^5}{10^2} = 10^5 \times \frac{1}{10^2} = 10^5 \times 10^{-2} = 10^3$$

$$\frac{10^8}{10^3} = 10^8 \times \frac{1}{10^3} = 10^8 \times 10^{-3} = 10^{8-3} = 10^5$$

$$\frac{10^{12}}{10^3} = 10^{12-3} = 10^9$$

$$\frac{10^5}{10^{-2}} = 10^5 \times \frac{1}{10^{-2}} = 10^5 \times 10^{-(-2)} = 10^{5-(-2)} = 10^7$$

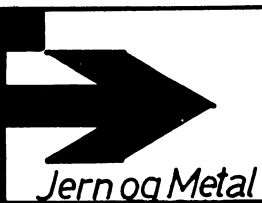
- Prøv selv med de næste eksempler!

$$\frac{10^5}{10^3} = 10^2$$

$$\frac{10^3}{10^{-2}} =$$

$$\frac{10^8}{10^4} =$$

$$\frac{10^2}{10^{-6}} =$$

Fagområde Alm. faglige emner	Uddannelsesretning El-teknik, svagstrøm		
Emne Faglig regning	side af 8 2	Udgave o676	Kursus 1.del, trin 1A
Underemne Anvendelse af matematiske regneregler	Type Teoriark		

7. 10-potens benævnelser

For at lette angivelsen af størrelsen på de forskellige komponenter, der bruges i elektronikken, indføres en række bogstaver til erstatning af 10-potenser.

G (udtales giga) angiver 10^9

M (udtales mega) angiver 10^6

K (udtales kilo) angiver 10^3

m (udtales milli) angiver 10^{-3}

μ (udtales mikro) angiver 10^{-6}

n (udtales nano) angiver 10^{-9}

p (udtales pico) angiver 10^{-12}

- Prøv selv udfra bilag 1 at omskrive følgende benævnelser til 10-potens og decimaltal:

Komponent	Værdi	dette svarer til	grundenhed
R-101	<u>4,7KΩ</u>	<u>$4,7 \cdot 10^3$</u>	<u>4700 Ω</u>
R-109	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>
C-105	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>

Omregn følgende til:

skriv eksponenten

16000Ω svarer til   KΩ = $16 \cdot 10$

2200mA svarer til   Ampere